

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2019, declarat de avocatul Liubomir Dudulica, în privința inculpatului

Carai Alexandru XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 19.12.2016 – 05.06.2018,
instanța de apel: 27.06.2018 – 29.01.2019,
instanța de recurs: 13.04.2019 – 22.05.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 05 iunie 2018, Carai Alexandru a fost condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 1 an și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

Corpul delict – un cuțit de bucătărie cu lungimea de 21,5 cm., urmând a fi nimicit.

2. Instanța de fond a constatat că la 11 octombrie 2016, orele 16.00, inculpatul Carai A., aflându-se în incinta Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, fiind într-un loc public, acționând cu intenție directă, încalcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, din intenții huliganice, a inițiat un conflict cu funcționarii din cadrul Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, în cadrul căruia s-a exprimat cu cuvinte necenzurate în adresa polițistului de sector al s. Slobozia, Stati V., care nu era prezent la fața locului, după care a lovit cu piciorul în ușa de acces în biroul de serviciu al polițistului de sector, deteriorând-o, acțiuni care au dus la sistarea temporară a activității normale a instituției, iar ulterior, la cerințele

legitime a lucrătorilor Primăriei s. Slobozia de a înceta acțiunea infrațională, Carai A. i-a amenințat cu aplicarea violenței și a opus rezistență violentă polițistului Stati V., care deja era prezent la fața locului și se afla în exercițiul funcției.

În conformitate cu art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului, fiind stabilit că acesta se eschivează de la prezentarea în ședința de judecată.

Instanța a reținut că, în cadrul urmăririi penale inculpatul n-a recunoscut vina și a declarat că între el și colaboratorul de poliție pe nume Dumitru a apărut un conflict, în timpul căruia el i-a adresat acestuia cuvinte necenzurate, însă nu a aplicat forță fizică față de nimeni și nu a intrat în conflict cu lucrătorii primăriei. Convorbirea cu colaboratorii de poliție a avut loc în incinta Primăriei s. Slobozia. Nu a aplicat cu piciorul lovituri în ușa de acces în biroul șefului de post care se află în incinta primăriei, doar că în timpul conflictului a utilizat cuvinte necenzurate, în glas tare. Ulterior, colaboratorii de poliție l-au încătușat, iar el a opus rezistență, deoarece nu dorea să se deplaseze la IP Ștefan Vodă. Cât timp s-a aflat în incinta primăriei, nu a observat nici un cuțit.

Totodată, vina inculpatului în comiterea infracțiunii de huliganism agravant săvârșit prin încălcarea ordinii publice, **cu amenințarea aplicării armei**, opunerea rezistenței violente reprezentanților autorităților sau altor persoane, care curmă actele huliganice, **se confirmă** prin declarațiile reprezentantului părții vătămate Zavalișca A., martorilor Verebcean V., Stati V., Nigai D., Malcic Z., Cojocari A. și Ereomenco S., precum și procesul-verbal de cercetare la fața locului - obiectiv al cercetării fiind ușa de acces în biroul de serviciu al angajaților de poliție din incinta Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, în cadrul căruia a fost depistat că partea de jos a ușii este deteriorată.

În baza probelor administrate, instanța a conchis că **vinovăția** inculpatului în comiterea infracțiunii **a fost dovedită integral**.

Totodată, instanța a concluzionat că urmează a recalifica acțiunile inculpatului de la alin. (3) la alin. (1) al art. 287 Cod penal, deoarece **n-a aplicat și n-a încercat să aplice cuțitul** față de careva persoane care erau prezente la comiterea de către el a acțiunilor huliganice. El a luat cuțitul de pe pervazul ferestrei și la prima cerință a paznicului primăriei l-a predat.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de opunerea rezistenței violente reprezentanților autorităților care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul s-a eschivat de la prezentarea în instanța de judecată și a fost anunțat în căutare, locul aflării lui nefiind stabilit, că anterior a fost condamnat la închisoare, dar sentința nu este în vigoare, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă doar cu izolare de societate.

3. Procurorul în Procuratura raionului Ștefan Vodă, Diana Cernomorcenco, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare.

Apelanta a invocat că din probele administrate se atestă că, în timpul acțiunilor de huliganism, inculpatul a luat în mână un cuțit cu care s-a îndreptat spre martorii aflați la fața locului, amenințându-i că le taie gâtul.

3.1. A declarat apel și avocatul Liubomir Dudulica, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Apelantul a indicat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond a omis circumstanțele atenuante – săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni, recunoașterea vinovăției, contribuirea la descoperirea infracțiunii prin explicarea circumstanțelor cauzei și elucidarea detaliilor, căința sinceră, caracteristica pozitivă și faptul că anterior nu a fost condamnat.

Afirmația instanței de fond privind existența unei sentințe de condamnare contestate cu apel nu constituie temei de aplicare a unei pedepse mai grave, ce ar duce la încălcarea principiului prezumției nevinovăției.

Totodată, termenul de declarare a apelului a fost omis întemeiat or, nu a fost prezent la pronunțarea sentinței, care i-a fost expediată prin poștă și a recepționat-o la 25.06.2018, în perioada 08.06.2018-23.06.2018 nefiind în țară.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2019, apelul avocatului a fost respins ca fiind declarat peste termen.

Apelul procurorului a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Carai Alexandru a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, cu includerea duratei reținerii de la 12.10.2016 până la 14.10.2016.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a constatat că la 11 octombrie 2016, orele 16.00, inculpatul Carai A., aflându-se în incinta Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, fiind într-un loc public, acționând cu intenție directă, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, din intenții huliganice, a inițiat un conflict cu funcționarii din cadrul Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, în cadrul căruia s-a adresat cu cuvinte necenzurate polițistului de sector al s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, Stati V., care nu era prezent la fața locului, după care a lovit cu piciorul în ușa de acces în biroul de serviciu al polițistului de sector, deteriorând-o, acțiuni care au dus la sistarea temporară a activității normale a instituției, iar ulterior, la cerințele legitime ale reprezentanților Primăriei s. Slobozia de a-și înceta activitatea infracțională, Carai A. a amenințat cu aplicarea violenței, exprimată prin faptul că a luat de pe pervazul ferestrei de la biroul de asistență socială un cuțit de bucătărie pe care l-a îndreptat spre Verebcean V. și Malicic Z., a opus rezistență violentă polițistului Stati V., care deja era prezent la fața locului și se afla în exercițiul funcției.

Instanța de apel a reținut că, în cadrul urmăririi penale, inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea faptei imputate și a declarat că între el și colaboratorul de poliție Nigai D. a apărut un conflict, în timpul căruia el s-a exprimat cu cuvinte necenzurate în adresa acestuia, însă nu a aplicat forță fizică față de nimeni și nu a intrat în conflict cu angajații primăriei. În incinta primăriei nu a văzut nici un cuțit.

Totodată, vinovăția acestuia se dovedește integral prin probele administrate, acestea fiind pertinente, concludente, utile și veridice, în coroborare între ele și care combat argumentele inculpatului.

Astfel, reprezentantul părții vătămate, Zavalișca A., a declarat în instanța de apel că în luna octombrie 2016, revenind pe la orele 17.00 la primărie, a văzut că ușa șefului de post din incinta primăriei, confecționată din termopan, era deteriorată. Angajații primăriei erau agitați, speriați și i-au comunicat că, cu aproximativ o oră înainte, inculpatul, fiind în stare de ebrietate alcoolică ori drogat, a intrat în incinta primăriei, având un comportament foarte agresiv, vorbea cu injurii în adresa șefului de post Stati V., stingând că îl omoară și lovea cu picioarele în ușa lui. Ei l-au telefonat pe Stati V. și au ieșit în ușa primăriei pentru a-l calma pe Carai A., iar acesta le-a adresat cuvinte injurioase și amenințări. La un moment, în mână la inculpat au văzut un cuțit, pe care mai târziu acesta l-a dat paznicului primăriei. Când au apărut angajații Inspectoratului de poliție, inculpatul a continuat să-i înjure, opunea rezistență și a lovit în ei. Familia inculpatului este plecată de mai mulți ani din localitate, însă acesta s-a întors la casa părintească și împreună cu alte persoane consumă alcool și droguri.

Martorul Verebcean V., în instanța de apel, a relatat că în luna octombrie 2016, fiind la serviciu în incinta Primăriei Slobozia, a auzit zgomot și a ieșit afară. În fața primăriei a văzut inculpatul, acesta era într-o stare neadecvată, vorbea cu cuvinte necenzurate. Afară au mai ieșit Malicic Z. și Eremeonco S. În incinta primăriei mai era și Martîniuc A., care s-a speriat și a telefonat la IP Ștefan Vodă. Mai erau și alte persoane în afară de angajații primăriei. Inculpatul era foarte agresiv și cerea să vină polițistul. Au încercat să-l calmeze, spunându-i că-l vor chema. La el în mână a văzut un cuțit, cu care se îndrepta spre ele, zicând că-i taie gâtul. A venit paznicul și, la cererea lui, inculpatul i-a dat cuțitul. În acel timp au apărut și angajații poliției Stati V. și Nigai D. Inculpatul continua să fie agresiv, le adresa polițiștilor, care încercau să-l liniștească, cuvinte necenzurate. Activitatea primăriei a fost sistată aproximativ 40 minute. În urma acțiunilor inculpatului a fost deteriorată ușa de la biroul șefului de post al IP Ștefan Vodă.

Martorul Stati V., în instanța de fond, a comunicat că, ajungând la fața locului, împreună cu Nigai D. a văzut că din primărie a ieșit inculpatul. Acesta s-a apropiat și, fără careva motiv, a început să strige în adresa lui și a lui Nigai D. cu cuvinte necenzurate. I-a cerut inculpatului să se liniștească și să nu încalce ordinea publică, însă acesta nu reacționa și văzând că din primărie au ieșit mai mulți angajați și priveau la acțiunile lui, continua intenționat să se manifeste agresiv. Au fost nevoiți să aplice forța fizică.

Martorului Malicic Z. a indicat că a auzit zgomot puternic de lovitură în perete. În birou a intrat Verebcean V. care i-a spus că inculpatul lovește cu picioarele în ușa de la intrare în postul de poliție și strigă cu cuvinte necenzurate. Aceasta a vrut să iasă, să-i spună inculpatului să se liniștească, dar se temea de el, fiindcă era neadecvat. Au decis să iasă împreună, iar inculpatul a luat ceva de pe pervazul geamului și a pornit în direcția lor. Ele au intrat în primărie, iar peste puțin timp au venit angajații Inspectoratului de poliție. Inculpatul era agitat, sărea la ei la bătaie, vorbea cu ton ridicat în adresa lor.

Martorul Nigai D. a declarat că la 11.10.2016, în jurul orelor 16.00, fiind la serviciu împreună cu șeful de post Stati V. a parvenit un apel telefonic de la angajații Primăriei s. Slobozia care i-au comunicat că inculpatul se află în incinta primăriei și are un comportament agresiv. Ajungând la fața locului, au văzut că inculpatul ieșea din primărie, având un comportament agresiv și violent. Inculpatul l-a întrebat ce au căutat ei la el acasă. I-au cerut să-i urmeze în biroul șefului de post, inculpatul nu se subordona și-i numea cu cuvinte necenzurate. Apoi, i-a urmat în biroul șefului de post, unde și-a scos maioul, spunând că dorește să se bată. Șeful de post i-a zis să iasă afară și el a ieșit. Ulterior, deoarece inculpatul nu s-a subordonat nici șefului de post, față de el a fost aplicată forța fizică, fiind încătușat și dus la Inspectoratul de Poliție. Până la venirea lor la fața locului, dar și în prezența lor, inculpatul a lovit cu picioarele în ușa biroului șefului de post, deteriorând-o. De la angajații primăriei a auzit că acesta avea în mână un cuțit, însă la sosirea lor cuțitul era pe pervazul geamului.

Martorul Juvală V., în instanța de fond, a indicat că la 11.10.2016 era la serviciu, făcea reparație în birou. Pe geamul din hol au lăsat cuțitul. Auzind gălăgie, a ieșit și a văzut inculpatul, care era agresiv, se comporta neadecvat, de parcă era în stare de ebrietate. Acesta a luat cuțitul de pe pervaz și zicea că-i trebuie polițistul. El s-a apropiat, i-a cerut cuțitul și inculpatul i l-a dat. Au venit polițiștii, toți trei au intrat în birou. După ce au ieșit, i-au pus cătușele și l-au urcat în mașină. Conflictul a durat aproximativ o oră.

Martorul Cojocari A., în instanța de fond, a relatat că a prin geam a văzut că inculpatul umbla pe afară apoi îl auzea la ușa șefului de post, apoi a intrat la ele în birou și a întrebat unde sunt polițiștii Nigai D. și Stati V. Era foarte agitat și se exprima cu cuvinte necenzurate, se comporta neadecvat. Atunci ea l-a telefonat pe Stati V. și i-a zis să vină la primărie, însă nu de unul singur. Prin geam a văzut că inculpatul a început să ridice mâna la polițiști și ei forțat l-au urcat în mașină.

Martorul Ereomenco S., în instanța de fond, a comunicat că a auzit zgomot și, ieșind din birou, pe pragul primăriei a văzut inculpatul. Acesta era agresiv și neadecvat, îi lovea pe polițiști, îi agresa și-i amenința. Conflictul a durat aproximativ jumătate de oră. Martori ai conflictului au fost angajații primăriei și alte persoane străine. Polițiștii îl linișteau verbal, dar nu era posibil și atunci ei au aplicat forța și l-au imobilizat. Nu cunoaște ce s-a întâmplat până la venirea polițiștilor, deoarece ea n-a ieșit din birou.

Conform procesului-verbal de cercetare la fața locului - obiect al cercetării fiind ușa de acces în biroul de serviciu al angajaților de poliție din incinta Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, a fost depistat că partea de jos a ușii este deteriorată, iar corpul delict - un cuțit de bucătărie cu lungimea totală de 21,5 cm., se păstrează în camera de corpuri delict al IP Ștefan Vodă.

Aceste probe coroborează cu declarațiile părții vătămate și ale martorilor și confirmă cu certitudine săvârșirea de către inculpat a infracțiunii prevăzută la art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă intenționat ordinea publică, săvârșite cu amenințarea aplicării armei, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-o

obraznicie deosebită și nu fapta prevăzută la art. 287 alin. (1) Cod penal, după cum a constatat instanța de fond.

Instanța de fond a ignorat faptul că în timpul acțiunilor de huliganism comise de inculpat, acesta a luat în mână un cuțit, cu care s-a îndreptat spre martorul Verebcean V., spunându-i că-i taie gâtul.

Deci, inculpatul a aplicat arma - cuțitul, cu care s-a îndreptat spre cei aflați la fața locului, fapt confirmat de martorii Verebcean V. și Malcic Z.

Conform Hotărârii Plenului CSJ Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism nr. 4 din 19.06.200,6 pct. 11, aplicarea sau intenția de a aplica arma de foc, diferite cuțite, boxe sau diferite arme albe, precum și alte obiecte, pentru vătămarea integrității corporale la săvârșirea actelor de huliganism, constituie temei pentru calificarea infracțiunii în baza alin. (3) art. 287 Cod penal, nu numai în acele cazuri în care vinovatul cu ajutorul lor cauzează sau intenționează să cauzeze vătămări corporale, dar și atunci când utilizarea obiectelor menționate în procesul actelor huliganice creează un pericol real pentru viața și sănătatea cetățenilor.

Astfel, instanța de fond eronat a apreciat că inculpatul n-a aplicat și n-a încercat să aplice cuțitul față de persoanele prezente or, cu certitudine, s-a constatat că acesta a luat în mână un cuțit, cu care s-a îndreptat spre Verebcean V., care era la fața locului, zicându-i că-i taie gâtul.

În aceste circumstanțe, inculpatul a creat un pericol real pentru viața și sănătatea cetățenilor aflați la fața locului, calificarea faptelor în temeiul art. 287 alin. (3) Cod penal, având loc și în cazul demonstrării mijloacelor de săvârșire a huliganismului, care au avut un caracter real și au avut ca scop anihilarea victimei pe calea influenței psihice.

Or, inculpatul a manifestat și obraznicie deosebită, fiind stabilit că pentru o durată lungă de timp, el a sistat lucrul și activitatea normală a primăriei și, în continuare, a opus rezistență colaboratorilor de poliție și persoanelor care încercau să-l oprească de a încălca ordinea publică și de a manifesta deosebită lipsă de respect față de societate.

Totodată, acțiunile inculpatului au fost comise în loc public, în incinta Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, însoțite de amenințarea aplicării armei, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc prin-un cinism și obraznicie deosebită, fapt probat de procesul-verbal de cercetare la fața locului - obiect al cercetării fiind ușa de acces în biroul de serviciu al angajaților de poliție din incinta primăriei, fiind depistat că partea de jos a ușii este deteriorată; de corpul delict - un cuțit de bucătărie cu lungimea totală de 21,5 cm., precum și prin declarațiile reprezentantului părții vătămate Zavalîșca A. și ale martorilor Verebcean V., Stati V., Malcic Z., Nigai D., Juvală V., Cojocari A. și Ereomenco S.

Nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea lui sau cu recalificarea acțiunilor în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, după cum a constatat instanța de fond, deoarece probele administrate dovedesc cu certitudine comiterea de către el a infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul agravat.

În același timp, nerecunoașterea vinovăției este calificată ca o metodă de apărare or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de

bănuțit, învinuit sau inculpat nu poate fi urmărită penal pentru depunerea declarațiilor intenționat false, decât în cazurile expres prevăzute de legea procesual penală, iar nerecunoașterea vinei de către inculpat pe întreg procesul penal se apreciază ca un drept al acestuia și ca o metodă de apărare.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, motivul acesteia, că inculpatul anterior a fost condamnat prin sentința Judecătorei Chișinău din 20.11.2007, menținută conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 31.10.2018, în baza art. 217¹ alin. (3) lit. b) și f) Cod penal la 5 ani închisoare cu executare, ce denotă faptul că este predispus la săvârșirea sistematică a infracțiunilor, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, că s-a eschivat de la prezentarea în ședințele de judecată ce denotă o ignorare totală a normelor de drept de către acesta, că nu au fost stabilite circumstanțe atenuante și agravante, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă prin izolare de societate, pedeapsa cu închisoare fiind una echitabilă, prin ce s-ar asigura restabilirea echității sociale și prevenirea comiterii de noi infracțiuni, conștientizarea de către inculpat a necesității respectării legii, ceea ce asigură îndeplinirea scopului pedepsei penale că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Totodată, apelul apărării urmează a fi respins ca tardiv, deoarece potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 05.06.2018, apărătorul Liubomir Dudulica a lipsit la pronunțarea sentinței, însă a fost prezent în ședința de judecată din 07.05.2018, în cadrul căreia a fost fixată data pronunțării și deliberării sentinței și anume, data de 05.06.2018, orele 13:00.

Or, avocatul nu s-a prezentat nemotivat, astfel că termenul de atac al sentinței curge din momentul pronunțării ei integrale, de pe data de 05.06.2018, iar faptul că avocatul nu s-a prezentat la pronunțarea sentinței nu poate servi drept temei de repunere în termen a apelului, prezența la pronunțarea sentinței fiind un drept și nu o obligațiune a părții pe dosar.

Avocatul Liubomir Dudulica a depus apelul doar la 28.06.2018, cu omiterea termenului de declarare a apelului, care a expirat la 19.06.2018, fără motive întemeiate, iar conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Astfel, apărătorul Dudulica Liubomir neîntemeiat a omis termenul legal de 15 zile pentru declararea apelului, nefiind stabilite careva temeiuri de repunere a apelului declarat.

Mai mult, în apelul declarat nu sunt indicate careva argumente sau probe care ar fi demonstrat că dânsul a omis termenul din careva motive întemeiate.

Or, avocatul Liubomir Dudulica a avut toate posibilitățile de a înainta apel în termenii legali, însă l-a omis fără careva motive întemeiate, motiv din care apelul declarat nu poate fi repus în termen, întrucât nu au fost elucidate motivele întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală.

Prin motive întemeiate se au în vedere acele circumstanțe de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel (calamitate naturală, accident, boală, etc.)

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Potrivit art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Totodată, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care *inter alia* prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (*Varnima Corporation International S.A. contra Greciei*, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; *Ben Naceur contra Franței*, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; *Wynen contra Belgiei*, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

Deci, raportând cauzei normele de procedură penală și statuările din jurisprudența constantă a CtEDO, se atestă că termenul de declarare a apelului a fost omis de către apărare din circumstanțe care îi sunt imputabile părții și nicidecum instanței de judecată, apelul urmând a fi respins ca fiind depus peste termen.

5. Avocatul Liubomir Dudulica a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că au fost ignorate argumentele apărării că inculpatul a recunoscut vina parțial, fapt acceptat de către instanța de judecată, fiind prezente în calitate de circumstanțe atenuante – săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni, recunoașterea vinovăției, contribuirea la descoperirea infracțiunii prin explicarea tuturor circumstanțelor cazului și elucidarea detaliilor, căința sinceră, caracteristica pozitivă, necondamnarea anterioară.

Aceste împrejurări dovedesc că inculpatul a conștientizat caracterul ilegal al acțiunilor sale, și-a făcut concluziile necesare pentru ca pe viitor să nu mai admită încălcarea prevederilor legale.

Constatarea instanței de judecată referitor la existența unei sentințe contestate cu apel nu servește ca temei de aplicare a unei pedepse mai grave or, se încalcă principiul prezumției nevinovăției, iar eventuala casare a sentinței, va duce la nulitatea obligatorie a sentinței pronunțate în prezenta cauză. Mai mult, legea nu prevede astfel de temei pentru determinarea pedepsei.

Totodată, termenul de declarare a apelului a fost omis întemeiat, din motiv că a lipsit la pronunțarea sentinței, care i-a fost expediată prin poștă la 08.06.2018 și a recepționat-o la 25.06.2018, în perioada 08.06.2018-23.06.2018 fiind plecat din țară.

Argumentele instanței de apel invocate la respingerea apelului ca tardiv sunt neîntemeiate.

Potrivit art. 403 Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de

apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Or, faptul cunoașterii părții în proces despre data pronunțării sentinței, nefiind prezentă la această ședință, nu constituie temei de considera că partea a cunoscut și soluția pronunțată de instanță.

La fel, instanța de apel invocă curgerea termenului din ziua pronunțării sentinței redactate, fiind omis faptul că nu a fost pronunțat dispozitivul sentinței.

Instanța de apel și-a motivat contradictoriu decizia și, constatând că termenul limită de depunere a apelului este la 19.06.2018, nu a luat în calcul că în perioada 08.06.2018-23.06.2018 a fost plecat din țară, fiind în imposibilitate de a contesta sentința în acest termen.

Pe lângă aceasta, doar o parte din martorii indicați în decizie au fost audiați în instanța de apel, fiind doar enumerate filele dosarului unde au fost stenografiate declarațiile, fiind cercetat procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de fond care conține declarațiile acestor martori.

Conform art. 93 Cod de procedură penală, probele sunt elementele de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin declarațiile martorului.

În art. 371 Cod de procedură penală nu este prevăzut dreptul instanței de a da citire declarațiilor martorilor date în instanța ierarhic inferioară or, prin lege, se stabilește ca mijloc de probă declarațiile martorului, dar nu procesul-verbal al ședinței de judecată.

Astfel, în instanța de apel au fost audiați martorii Zavalîșca A., Verebcean V. și Juvală V., care în ședința de judecată în instanța de apel au declarat că susțin declarațiile date în ședința de judecată a instanței de fond, *potrivit căror...*

În opinia instanței de apel faptul audierii sub jurământ prezumă veridicitatea declarațiilor și, contrar art. 101 alin. (3) Cod de procedură penală, au constatat că aceste probe au valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

Au fost luate în considerație declarațiile celorlalți martori, date în prima instanță, fără a fi audiați în instanța de apel, ce constituie o încălcare gravă a procedurii legale.

Deci, probele examinate în instanța de apel nu demonstrează vinovăția inculpatului.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, instanța a admis o eroare gravă de fapt și de drept care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar declarat (*pct. 5. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de avocatul Liubomir Dudulica, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. În corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. În conformitate cu art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În corespundere cu art. 338 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, judecătorul care judecă cauza unipersonal stabilește după încheierea susținerilor orale locul, data și ora pronunțării hotărârii motivate. Hotărârea motivată se pronunță public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Deci, termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii (*Recomandarea Curții Supreme de Justiție, nr. 37, cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*).

În această consecutivitate se atestă că, potrivit procesului-verbal din 05 iunie 2018 (*Vol. I, f.d. 167*), sentința integrală a fost pronunțată în lipsa avocatului Liubomir Dudulica, însă acesta a fost prezent în ședința de judecată din 07 mai 2018 (*Vol. I, f.d. 165*), în cadrul căreia a fost fixată data deliberării și pronunțării sentinței integrale. Totodată, potrivit scrisorii din 07 iunie 2018 (*Vol. I, f.d. 201*), participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li s-a expedit câte o copie de pe hotărârea motivată.

Astfel, sentința atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 05 iunie 2018, iar termenul de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 21 iunie 2018.

În același timp, apelul avocatului Liubomir Dudulica a fost înregistrat la Judecătoria Căușeni pe 28 iunie 2018, adică peste termenul prevăzut de lege și instanța de apel întemeiat l-a respins ca fiind declarat peste termen (*Vol. I, f.d. 210, pct. 3.1., 4. din decizie*).

Se observă că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat că întârzierea menționată nu a fost determinată de motive întemeiate, iar afirmația recurentului că întârzierea depunerii apelului se datorează faptului că sentința i-a fost expedită în perioada în care nu s-a aflat în țară nu justifică repunerea în termen a apelului declarat (*pct. 4. din decizie*).

Totodată, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

În al doilea rând, conform art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 10) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când nu au fost întrunite elementele infracțiunii, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului, și încadrarea juridică corectă a acțiunilor lui infracționale, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, respectând, conform procesului-verbal al ședinței de judecată (*Vol. II, f.d. 10-18*), întocmai stipulările din art. 414 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, că instanța de apelul, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, precum și verifică declarațiile și probele materiale, examinate de prima instanță, prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, inclusiv declarațiile reprezentantului părții vătămate Zavalișca A. și ale martorilor Verebcean V., Malcic Z., Juvală V., date în instanța de apel., ale martorilor Niğai D., Cojocari A. și Ereomenco S. date în instanța de fond, procesul-verbal de cercetare la fața locului - obiect al cercetării fiind ușa de acces în biroul de serviciu al angajaților de poliție din incinta Primăriei s. Slobozia, r-nul Ștefan Vodă, fiind depistat că partea de jos a ușii este deteriorată, corpul delict – cuțitul de bucătărie cu lungimea de 21,5 cm., toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanța de apel indicând argumentat motivele pentru care a respins dovezile și versiunile apărării, probele administrate pe caz demonstrând elocvent prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă intenționat ordinea publică, săvârșite cu amenințarea aplicării armei, de

opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

La stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel, just și argumentat a luat în considerare că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, fiind condamnat prin sentința Judecătorei Chișinău din 20.11.2017, menținută conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 31.10.2018, în baza art. 217¹ alin. (3) lit. b) și f) Cod penal la 5 ani închisoare cu executare, ce denotă faptul că este predispus la săvârșirea sistematică a infracțiunilor, ținând corect cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a acestuia, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane (*pct. 4. din decizie*).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, se observă că recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele și probele cauzei, inclusiv în latura pedepsei aplicate.

Însă, pornind de la relevanțele art. 6 pct. 11¹), 27, 414 alin. (1) și (2), a Codului de procedură penală, eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, iar judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere,

formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei, inclusiv în latura pedepsei, în alt sens decât cel pe care îl propune avocatul este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că au fost întrunite elementele infracțiunii, că inculpatului i s-au aplicat pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Liubomir Dudulica, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2019, în privința inculpatului Carai Alexandru XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 21 iunie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun